

Fakultetsstyrelsen

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i ämnet psykologi

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i psykologi är fastställd av Samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen 2018-05-03, dnr U 2018/222.

Studier enligt denna allmänna studieplan kan leda till någon av följande examina:

Filosofie doktorsexamen.

Filosofie licentiatexamen.

1 Ämnesbeskrivning

Institutionen för psykologis forskning är övergripande organiserad i avdelningar. Sådana finns för områdena arbets- och organisationspsykologi, klinisk psykologi, kognitiv psykologi, neuropsykologi, personlighets- och socialpsykologi samt utvecklingspsykologi. Forskning bedrivs även inom avdelningsöverskridande nätverk.

Aktuella forskningsområden beskrivs på institutionens hemsida www.psy.lu.se/

2 Syfte och mål för forskarutbildningen

Syftet med forskarutbildningen i psykologi vid Institutionen för psykologi, Lunds universitet, är att ge fördjupade kunskaper i psykologi och att utbilda självständiga och kritiska forskare med bred teoretisk samhällsvetenskaplig kunskap, metodologisk

skicklighet och urskiljningsförmåga samt förmåga att genomföra forskningsprojekt.

Utbildningens mål är att utveckla sådana kunskaper och färdigheter som fordras för att självständigt kunna bedriva forskning inom det psykologiska kunskapsområdet samt att bidra till kunskapsutvecklingen inom ämnet genom framställandet av en vetenskaplig avhandling.

Utbildning på forskarnivå i psykologi syftar också till att utveckla doktorandens förmåga att omsätta uppnådda vetenskapliga färdigheter och kunskaper i fortsatt forskningsarbete eller i annat kvalificerat yrkesarbete.

Doktoranden ska ha tillägnat sig god kunskap om planering och genomförande av forskningsprojekt. Utbildningen ska även utveckla doktorandens kommunikativa och pedagogiska färdigheter vad gäller att uttrycka sig väl i tal och skrift såväl inom som utanför akademiska sammanhang. Utbildningen på forskarnivå ska bidra till internationella kontakter, medverka vid internationella konferenser och eventuell vistelse vid utländskt lärosäte.

För att erhålla examen på forskarnivå i psykologi ska de krav som finns angivna i högskoleförordningen, examensordningen angående examina på forskarnivå vara uppfyllda liksom utbildningens specifika mål vilka anges nedan.

2.1 Doktorsexamen

Doktoranden ska efter genomgången utbildning ha förvärvat följande kunskaper och färdigheter (Högskoleförordningen SFS 1993:100, bilaga 2 Examensordning):

Kunskaper och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell

specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och

- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och att stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

2.2 Licentiatexamen

Doktoranden ska efter genomgången utbildning ha förvärvat följande kunskaper och färdigheter (Högskoleförordningen SFS 1993:100, bilaga 2 Examensordning):

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

3 Behörighet till utbildning på forskarnivå

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs att den sökande har grundläggande och särskild behörighet och att

sökanden bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.

3.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har, enligt Högskoleförordningen 7 kap. § 39, den som

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Fakultetsstyrelsen får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.

3.2 Särskild behörighet

Särskild behörighet för att antas till utbildning på forskarnivå i psykologi är fullgjorda kursfordringar om minst 30 högskolepoäng inom huvudområdet psykologi på avancerad nivå, varav minst 15 högskolepoäng utgörs av examensarbete på avancerad nivå, eller motsvarande kunskaper förvärvade inom eller utom landet.

3.3. Tillgodoräknande av tidigare studier

En student som genomgått viss högskoleutbildning på avancerad nivå eller motsvarande med godkänt resultat kan tillgodoräkna sig detta i utbildningen på forskarnivå, om examinator efter prövning bedömer att den tidigare utbildningen kan godtas för tillgodoräknande. Tillgodoräklandet ska prövas på studentens egen begäran, i varje enskilt fall. Tillgodoräknande ska kopplas till beslut om avräkning i finansieringstid motsvarande den tillgodoräknade kurspoängen.

4 Antagning och urval

Antagning av forskarstuderande sker enligt Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Lunds universitet samt

Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid
Samhällsvetenskapliga fakulteten.

4.1. Antagning

Institutionen eftersträvar att antagning av forskarstuderande sker årligen efter utannonsering av studieplatser vid en fastställd tidpunkt. Den som antagits till licentiatstudier måste genomgå ny antagning för att fortsätta till doktorsexamen.

Till utbildning på forskarnivå antas primärt sökande som anställs som doktorand. Forskarstuderande måste ha finansiering i form av anställning som doktorand eller annan finansiering i enlighet med universitetets antagningsordning. Fakultetsstyrelsen ansvarar för att en noggrann prövning av studiefinansieringen genomförs.

4.2 Urval

Vid antagningsbegränsning måste urval göras bland de sökande. Grund för urval är den sökandes meriter vid ansökningstillfället. Avgörande urvalskriterium är förmågan att tillgodogöra sig forskarutbildning. Särskilt avseende fästs vid den sökandes lämplighet för forskningsarbete i psykologi. Att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande.

För att avgöra förmågan att tillgodogöra sig forskarutbildning bedöms de sökande med avseende på

1. kvaliteten hos tidigare skrifter (t.ex. masteruppsatser, publicerade vetenskapliga arbeten)
2. den tillsammans med ansökan inskickade forskningsplanens genomförbarhet, teoretiska förankring och innovativa värde
3. erfarenhet av forskningsarbete, kliniskt arbete, eller liknande erfarenhet som är särskilt relevant i relation till

forskningsplanen, särskilt beträffande dess genomförbarhet.

Institutionen eftersträvar mångfald. Jämställdhetsaspekten ska alltid beaktas. Vid jämbördiga meriter ska sökande av underrepresenterat kön, relaterat till fördelningen bland forskarstuderande i ämnet vid Lunds universitet, ges företräde om inte annat skäl talar emot detta.

5 Utbildning på forskarnivå

Utbildning på forskarnivå som leder till doktorsexamen omfattar fyra års studier (240 högskolepoäng) på heltid. Utbildning till licentiatexamen omfattar två års studier (120 högskolepoäng) på heltid. Studier kan bedrivas på deltid, minst halvtid, och omfattar då maximalt åtta år för doktorsexamen respektive fyra år för licentiatexamen. Doktoranden har också rätt men inte skyldighet att avlägga licentiatexamen (120 högskolepoäng) som en etapp i forskarutbildning som leder till doktorsexamen.

5.1 Utbildningens uppläggning

Utbildning som leder till doktorsexamen omfattar totalt 240 högskolepoäng fördelade på en kursdel omfattande 75 högskolepoäng och en vetenskaplig avhandling, (doktorsavhandlingen), omfattande 165 högskolepoäng. Utbildning som leder till licentiatexamen omfattar totalt 120 högskolepoäng fördelade på en kursdel omfattande 37,5 högskolepoäng och en vetenskaplig uppsats, omfattande 82,5 högskolepoäng. Undervisning ges i form av kurser och seminarier samt handledning i avhandlingsarbetet. Dessutom anordnas allmänna seminarier och gästföreläsningar.

För godkänd doktorsexamen fordras godkänt betyg på samtliga kunskapsprov som ingår i forskarutbildningen och på doktorsavhandlingen. För godkänd licentiatexamen fordras godkänt betyg på samtliga kunskapsprov som ingår i licentiatutbildning och på den vetenskapliga uppsatsen.

5.2Handledning

För varje doktorand ska utses minst två handledare, varav en ska vara huvudhandledare. Huvudhandledaren ska vara docentkompetent och anställd vid Institutionen för psykologi, Lunds universitet. Genomgången introducerande utbildning för handledare inom forskarutbildningen är ett krav för att utses till huvudhandledare eller handledare för nyantagen forskarstuderande.

Handledare ska utses av prefekt i samråd med studierektor för forskarutbildning och efter samtal med doktoranden, vars önskemål beaktas i största möjliga utsträckning.

I den individuella studieplanen ska respektive handledares arbetsuppgifter och ansvarsområde anges. Doktoranden har rätt till handledning under den tid som kan anses behövas för den föreskrivna utbildningen.Handledningen omfattar både hjälp med inriktningen av studier och avhandlingsarbete/arbete med vetenskaplig uppsats samt stöd under arbetets gång. En doktorand som begär det ska få byta handledare. Begäran om byte av handledare ska lämnas till studierektor för forskarutbildning. Beslut ska tas av prefekt. Handledarbyte ska dokumenteras i den individuella studieplanen och följas upp i revideringar av denna.

5.3 Individuell studieplan

Vid studiernas början ska doktoranden i samråd med handledarna upprätta en individuell studieplan över universitetets och doktorandens åtagande och en tidsplan för doktorandens utbildning. Den individuella studieplanen ska följas upp årligen.

Doktoranden ska registrera sig i början av varje termin och i samråd med handledare ange med vilken aktivitetsgrad studierna ska bedrivas under terminen.

5.4 Kurser och andra moment

Kursdelen i forskarutbildningen består av kurser vid den egna institutionen, fakultetsgemensamma kurser eller kurser vid andra institutioner inom och utom Lunds universitet.

För kurser vid Lunds universitet ska det finnas kursplaner som anger kursernas mål, innehåll och poängtal. För kurser genomgångna vid andra fakulteter och högskolor bestäms poängtalet som ska tillgodoräknas av examinator. Vilka kurser den enskilde doktoranden ska genomgå och kunna räkna in i examen anges i den individuella studieplanen.

Prov som ingår i utbildning på forskarnivå och avhandling ska bedömas med betygen godkänd eller underkänd. Examinator för kursdelen är professor eller annan docentkompetent lärare.

5.4.1 Kursdelen

För både doktorsexamen och licentiatexamen är följande kurser obligatoriska:

- Deltagande i institutionens allmänna seminarier (7,5 högskolepoäng)
- Kickstart to Academic Life: Information Management and Publication Process for Social Scientists (4,5 högskolepoäng)
- Research Ethics (3 högskolepoäng)
- Individuella läskurser om 7,5 hp kan upprättas efter samråd med studierektor och ansvarig lärare.

Examinator avgör tillsammans med den forskarstuderande och handledare vilka kurser som kan inkluderas i doktorsexamen

5.4.2 Forskningsseminarier och andra moment

Doktoranden ska presentera sitt avhandlingsarbete vid minst tre seminarier. Det första seminariet ska, vid heltidsstudier, äga rum under det första året. Halvtidsvärderingen genomförs när doktoranden uppnått en sammanlagd registrerad aktivitet motsvarande fyra terminers heltidsstudier och syftar till att ge en uppfattning om omfång och kvalitet i doktorandens studier samt att ge doktoranden konstruktiva synpunkter för det fortsatta arbetet med avhandlingen. Halvtidsvärdering är ett internt seminarium med doktoranden, handledarna och två docentkompetenta forskare varav minst en verksam vid en annan

avdelning än doktoranden. Det tredje seminariet utgörs av slutseminariet, varvid avhandlingsmanus granskas av en docentkompetent lärare med en särskild förtrogenhet med avhandlingens ämnesområde, innan det prövas vid offentlig disputation.

Doktorand ska också presentera resultat från avhandlingsarbetet vid minst en internationell konferens.

Licentiaten ska presentera sitt avhandlingsarbete vid ett planeringsseminarium, och vid ett avslutande offentligt försvar.

5.5 Avhandling

Doktorsavhandlingen är det viktigaste momentet i forskarutbildningen för doktorsexamen. Avhandlingen ska baseras på självständigt vetenskapligt arbete.

Avhandlingen kan utformas antingen som ett enhetligt sammanhängande verk (monografiavhandling) eller som ett antal vetenskapliga uppsatser som ska vara försedda med en inledande sammanfattning där delarna sätts in i en helhet (sammanläggningsavhandling).

Vid sammanläggningsavhandling ska doktoranden vara förste författare till minst två arbeten. För de ingående artiklarna i sammanläggningsavhandlingar används formuläret Co-author declaration and confirmation.

Ett arbete av två författare kan godkännas som doktorsavhandling eller del däri, om varje doktorands insats redovisas så att den kan bedömas individuellt.

Avhandlingen försvaras vid en offentlig disputation.

Avhandlingen betygsätts med något av betygen *godkänd* eller *underkänd*, betyget sätts av en betygsnämnd.

5.6 Vetenskaplig uppsats

Den vetenskapliga uppsatsen för licentiatexamen ska försvaras vid ett offentligt seminarium. Uppsatsen betygsätts av en betygsnämnd med något av betygen *godkänd* eller *underkänd*.

5.7 Institutionstjänstgöring

En doktorand kan delta i institutionsarbetet inom en ram om högst 20 % av full arbetstid. Doktoranden ska kompenseras med motsvarande förlängning av studietiden. Institutionstjänstgöring ska framgå av den individuella studieplanen.

Doktorander som undervisar inom utbildningen på grundnivå eller avancerad nivå ska ha genomgått inledande högskolepedagogisk utbildning omfattande två veckor.

6 Övrigt

Upplýsningar om antagning och ansökningstider lämnas av institutionen.